

Valikõppeaine „Uurimistöö alused“

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikainega „Uurimistöö alused“ taotletakse, et õpilane:

- 1) oskab seada eesmärgid, sõnastada uurimusküsimuse või hüpoteesi ning vastutada ülesande elluviimise eest;
- 2) oskab planeerida ja korraldada uuringuid;
- 3) oskab planeerida uurimistöö koostamist;
- 4) arendab loovust ja süsteemset mõtlemist;
- 5) kasutab erinevaid teabeallikaid ning hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot;
- 6) saab ülevaate ja kogemuse andmete kogumise, töötlemise ning analüüsimise meetoditest;
- 7) vormistab arvutil teaduslikkuse nõudeid järgivat uurimistööd;
- 8) esitab, hindab ja põhjendab uurimistöö tulemusi.

2. Õppetegevus

Kursuse maht on 35 tundi.

Valikaine annab algteadmised teadusliku uurimistöö olemusest, meetoditest, etappidest, struktuurist, vormistamisest ning kaitsmisest. Valikaine koosneb auditoorsetest loengutest ja/või e-õppevormidest, mille jooksul käsitletakse eespool nimetatud teemasid.

Valikaine teoreetilise auditoorse õppevormiga paralleelselt toimub individuaalne õpe.

Õpilane valib konkreetse ainevaldkonna ja piiritleb endale huvi pakkuva uurimistöö teema, samuti leiab kooli õpetajaskonna hulgast juhendaja.

Koostöös juhendajaga sõnastab õpilane tulevase uurimistöö eesmärgid ja hüpoteesi (võimaluse korral), sõnastab uurimisküsimuse, püstitab uurimisülesanded ja probleemi, valib uurimismeetodid, koostab tähtjalise tegevuskava ja hakkab tutvuma teemakohase allikmaterjaliga.

Valikaine kursuse lõpuks koostab õpilane kooli uurimistööde juhendi baasil kokkuvõtva MEELESPEA = abivahendi uurimistöö koostamiseks, samuti tulevase uurimistöö referatiivse osa esialgse versiooni ja sisukorra.

Kursuse jooksul tehtud ülesannete hinnete alusel kujuneb kursuse hinne.

Kursuse käigus koostatud uurimistöö referatiivse osa edasiarendusena koostab õpilane 10. ja 11. õppeaasta jooksul ainealase uurimistöö ning kaitses selle 11. õppeaasta lõpus. Uurimistöö on ühtlasi gümnaasiumi lõpueksam.

3. Õppesisu

Valikaine teoreetilises osas käsitletakse järgmisi teemasid:

Uurimistöö olemus. Kvantitatiivne ja kvalitatiivne uurimus. Uurimistöö eesmärgid ja tunnused. Mõistete defineerimine.

Uurimistöös kasutatavad meetodid. Meetodite liigid ja valik. Valmisandmestikud (ametlik statistika, statistilised andmebaasid, arhiivimaterjalid, uurijate varasemad materjalid, muud dokumendikogud). Andmekogumismeetodid (vaatlus, eksperiment, mõõtmine, intervjuu, ankeet-küsitlus, päevikumeetod, hinnanguskaala jne). Andmetöötlusmeetodid (keskmiste arvutamine, korrelatsioon jne). Analüüsimeetodid (võrdlemine, reastamine, analüüs, süntees, üldistamine).

Uurimistöö etapid. Koostöö juhendajaga. Teema valik ja piiritlemine. Töö allikatega (elektroniline teabeotsing, allikakriitika ja plagieerimise vältimine). Töö esialgse kava koostamine. Hüpoteesi, uurimisküsimuse formuleerimine. Materjali (faktide) kogumine ja analüüs. Uurimistöö teaduslik tõlgendamine ja tulemuste üldistamine. Uurimistöö kirjalik vormistamine.

Uurimistöö struktuur. Tiitelleht. Sisukord. Sissejuhatus. Põhiosa (peatükid ja alapeatükid). Kokkuvõte. Kasutatud materjalid. Lisad. Retsensioon. Annotatsioon (emakeeles ja A-võõrkeeles).

Tabelid ja joonised. Kasutamisaala. Vormistamisnõuded.

Stiil ja keel. Akadeemiline kirjastiil. Loetavus ja mõistetavus. Terviklikkus ja sidusus. Lauseehitus ja sõnavalik. Objektiivsus. Ajavormid. Loetelud. Lühendite ja numbrite kasutamine tekstis. Õigekeel.

Viitamine ja vormistamine. Tsitaat ja refereering. Tekstisisene viitamine. Joonealune viitamine. Allikaloend (artikkel, raamat, õigusaktid, arhiivimaterjalid, elektroonilised allikad, dokumendid ilma isikuandmeteta jne).

Hindamine. Hindamisjuhend, erinevad hindajad (retsensent, juhendaja, komisjon).

Kaitsmine. Kaitsmise sisu ja ülesehitus. Avalik esinemine.

Uurimistööde praktiline väljund. Teadustöö praktika. Konkursid, võistlused.

4. Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb uurimistöö koostamise metoodikat ning teeb uurimistöö iseseisvalt;
- 2) õpib suhtlema juhendajaga ning toime tulema konstruktiivse kriitikaga;

- 3) orienteerub valitud ainevaldkonna lihtsamas kirjanduses, leiab vajaliku info ja analüüsib seda kriitiliselt;
- 4) tunneb peamisi uurimistööks vajalike lähteandmete kogumise meetodeid (vaatlus, eksperiment, küsitlus, kogemuste üldistamine jt);
- 5) töötleb andmeid sobivate meetoditega (keskmiste arvutamine, korrelatsioon jt);
- 6) analüüsib uurimistulemusi sobivate meetoditega (võrdlemine, reastamine, analüüs, süntees, üldistamine jt);
- 7) vormistab uurimistöö teaduslikule uurimistööle esitatud nõuete ning uurimistöö juhendi järgi;
- 8) esitab ja kaitseb oma uurimistulemusi nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 9) oskab anda konstruktiivset tagasisidet kaasõpilase uurimistöö kohta.